

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ДЕПОЗИТНІ ОПЕРАЦІЇ БАНКІВ

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Виконала:

студентка 4 курсу, групи 472-2,
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»

Штирбу Віолетта Валентинівна_____

Керівник:

доцент кафедри фінансів і кредиту

Марич Максим Григорович

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № ___ від «___» травня 2024 р.
Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.*

АНОТАЦІЯ

Штирбу В.В. Депозитні операції банків. Рукопис.

У дипломній бакалаврській роботі розкрито сутність депозитів, що регулюється різними нормативно-правовими актами. Розглянуто класифікацію депозитів за різними ознаками. Зосереджено увагу на таких видах депозитів як: вклади строкові та вклади на вимогу, представлено їх недоліки та переваги. Проведено аналіз депозитних операцій АТ «Ощадбанк» за 2020 – 2023 роки, визначено основні проблеми ринку депозитних операцій України, а також напрями поліпшення ефективності депозитної політики банків.

Ключові слова: депозит; депозитні операції; строкові депозити; депозити на вимогу; вартість депозитів, банки.

ANNOTATION

Shtyrbu V. V. Deposit operations of banks. Manuscript.

The bachelor's thesis revealed the essence of deposits, which is regulated by various regulations. The classification of deposits on various grounds is considered. The focus is on such types of deposits as: time deposits and demand deposits, their disadvantages and advantages are presented. The analysis of deposit operations of JSC "Oschadbank" for the years 2020-2023 was carried out. The main problems of the deposit operations market of Ukraine as well as the directions of improving the efficiency of banks' deposit policy are identified.

Keywords: deposit; deposit operations; time deposits; demand deposits; value of deposits; banks.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

(підпис) В.В. Штирбу

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.....	6
1.1. Депозитні операції банків: їх економічна суть, значення та класифікація.....	6
1.2. Принципи і методи управління депозитним портфелем комерційного банку.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ «ОЩАДБАНК» ЗА 2020-2023 РОКИ.....	15
2.1. Загальна характеристика діяльності банку.....	15
2.2. Аналіз динаміки та структури депозитного портфелю АТ «Ощадбанк» за 2020-2023 роки.....	21
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ПОСЛУГ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ В УКРАЇНІ.....	30
3.1. Новітні депозитні продукти як інструмент залучення коштів клієнтів в сучасних умовах.....	30
3.2. Удосконалення діяльності АТ «Ощадбанк».....	33
ВИСНОВКИ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41

ВСТУП

Одним із ключових стовпів економіки країни є міцність і стабільність її банківської системи. Рівень соціально-економічного розвитку та перспективи розвитку кожної з незалежних держав залежить, насамперед, від функціонування банківської системи, яка будується і оновлюється в цій країні. Ефективне управління ресурсами комерційних банків має вирішальне значення збільшення обсягів експортоорієнтованих товарів і послуг в країні, забезпечення ліквідності банків та підвищення стабільності національної валюти, зміцнення довіри населення до банківської системи. За роки незалежності наша країна розвивалася та разом із нею розвивалася дворівнева досконала банківська система, оскільки послуги банків змінюються та співпраця з іноземними банками повинна бути досконалою.

Однак деякі питання пов'язані з ефективним використанням ресурсів банками та стійкістю джерел їх формування залишаються актуальними для економіки країни, яка розвивається.

Депозитні операції – це операції банків пов'язані із залученням коштів фізичних та юридичних осіб, зберігаються на вкладному рахунку і використовуються банком згідно чинного законодавства та умов договору.

Актуальність вибору теми роботи полягає в тому, що ефективність депозитних операцій комерційних банків може бути забезпечена через стійкість залучених ними коштів. Посилення участі комерційних банків в умовах модернізації економіки зумовлює необхідність зміцнення їх довгострокової ресурсної бази. У свою чергу, міцність ресурсної бази банків залежить від зростання обсягу вкладів юридичних осіб і вкладів населення, їх розмір і строковість.

Дослідженням удосконалення формування депозитного портфеля та залучення коштів клієнтів через новітні депозитні продукти займалися такі вчені

– економісти, як: Аврамчук Л.А., Журавець О.А., Івасів Б.С., Макаренко Ю.П., Надюк У.С., Нестеренко Н.В., Продан М.В. та інші. Серед зарубіжних вчених дану тему досліджували:.

Метою дипломної роботи є удосконалення формування ресурсів банку за рахунок залучення депозитних операцій.

Для забезпечення досягнення визначеної мети необхідно вирішити наступні завдання:

- визначення економічної суті, значення та класифікації депозитних операцій банків;
- вивчення принципів та методів управління депозитним портфелем комерційного банку;
- проведення оцінки загальної характеристики діяльності банку;
- аналіз динаміки та структури депозитного портфелю АТ «Ощадбанк» за 2020-2023 роки;
- визначення основних новітніх депозитних продуктів, як інструментів залучення коштів клієнтів в сучасних умовах;
- визначення шляхів удосконалення депозитної діяльності досліджуваного банку.

Об'єктом дослідження виступає – процес управління депозитним портфелем АТ «Ощадбанк».

Предмет дослідження дипломної роботи – система економічних відносин, що виникають між банками та іншими суб'єктами щодо формування та управління депозитним портфелем банку.

За для досягнення визначеної мети дипломної роботи та забезпечення вирішення поставлених завдань у процесі дослідження було застосовано такі загальнонаукові і специфічні методи: монографічний метод в процесі визначення сутності депозитних операцій, вертикальний та горизонтальний способи аналізу фінансової звітності банківської установи, проведення аналізу динаміки та структури депозитного портфелю, аналіз його оборотності, а також процентних

витрат банку, факторний аналіз ефективної процентної ставки, статистичний та порівняльний методи.

Інформаційною базою для написання кваліфікаційної роботи стали нормативно-правові акти, праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань, що стосуються проведення депозитних операцій, періодичні видання, статистичні дані Національного банку України, матеріали з електронних ресурсів та фінансова звітність АТ «Ощадбанк».

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів та висновку, що ґрунтуються на поступовому розгляді сутності та значення депозитних операцій для діяльності комерційних банків.

Вона містить 7 таблиць, 8 рисунків, 6 додатків та список використаних джерел із 40 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1. Депозитні операції банків: їх економічна суть, значення та класифікація

В сучасних економічних умовах, враховуючи теперішню ситуацію у світі, пов'язаною наслідками пандемії, яка стала викликом для багатьох країн, а також воєнні дії, які відбуваються на території нашої держави, важливим елементом фінансової системи будь-якої країни є її банківська складова, саме тому комерційні банки повинні нарощувати власну ресурсну базу, покращувати її, шляхом проведення ефективної та стійкої ресурсної політики. Оскільки у протилежному випадку, банківські установи можуть зазнати низки труднощів через неефективність процесу управління власними та запозиченими ресурсами, а також через вплив сукупності зовнішніх факторів [15].

З огляду на вищевказане, на сьогодні актуальними залишаються проблеми щодо формування оптимального за структурою депозитного портфелю та управління ним, ідентифікація основних чинників впливу на нього та своєчасне застосування відповідних заходів щодо його покращення та вдосконалення, нарощуючи його обсяги, збільшуючи клієнтську базу, регулюючи терміни залучення коштів і так далі. Все це виходить з міркувань про те, що більша частина ресурсів комерційного банку формується не за рахунок власних коштів банку, а саме за рахунок залученого та запозиченого капіталу [4].

За визначенням Правління Національного банку України: «депозит або вклад – це угода, де одна сторона (банк), яка приймає від другої сторони (вкладника) або для неї певні кошти (вклад), зобов'язується виплачувати вкладникові всю суму вкладу та виплатити відсотки на неї або дохід в іншій

формі на умовах та в порядку, встановлених договором».

Згідно «Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними та фізичними особами»: «Вклад (депозит) – це грошові кошти в готівковій або безготівковій формі у валюті України або іноземній валюті чи банківські метали, які банк прийняв від вкладника або які надійшли для вкладника на договірних засадах на визначений строк зберігання чи без зазначення такого строку (під процент або дохід в іншій формі), підлягають виплаті вкладнику відповідно до законодавства України та умов договору» [22].

Також в таблиці 1.1. запропоновані декілька підходів вітчизняних вчених до визначення терміну «депозит».

Таблиця 1.1.

Автор	Визначення
Герасимович А.М., Алексєєнко М.Д., Парасій- Вергуненко І.М.	Депозит – це зобов’язання банку за тимчасово залученими коштами фізичних та юридичних осіб або цінними паперами за відповідну плату.
Журавель О.А.	Депозит – гроші або цінні папери, внесені до кредитних установ (банків, ощадних інститутів) на зберігання підприємствами, організаціями та громадянами.
Ларіонова К.Л.	Вклади (депозити) строкові – це грошові кошти або банківські метали, розміщені вкладниками в банку на визначений договором строк.
Молдованова М.	Депозити – це кошти внесені в банк клієнтами – фізичними та юридичними особами – на певні рахунки та використані ними відповідно до режиму рахунку й банківського законодавства.
Мочерний С.	Банківські депозити – грошові засоби, які вносять у банк у вигляді вкладів, за які банк виплачує відсотки. Вклад – грошові кошти, внесені на зберігання в банк або інші фінансові установи.

Саме визначення «депозит» має латинське походження, що дослівно означає «переданий на збереження». Як бачимо з таблиці 1.1, існує багато визначень депозиту, але найбільш детальним та точним прийнято вважати те, що вказане в Постанові Національного банку України від 14.07.2022 р. № 144.

Депозитні операції, за своєю сутністю, позначають операції банків із залучення грошових коштів юридичних та фізичних осіб на вклади, на визначені строки або до запитання. Укладаючи депозитний договір, його сторони беруть на себе відповідні зобов'язання, де клієнт повинен своєчасно перерахувати грошові кошти на депозитний рахунок банку, а банк – в свою чергу, прийняти кошти на попередньо відкритий депозитний рахунок, нарахувати відсотки та забезпечити збереження суми внеску і повернути її після закінчення строку дії укладеного договору чи за вимогою клієнта [30, с. 140].

Згідно вищевказаної Постанови, суб'єктами вкладних (депозитних) операцій є банки, що виступають позичальниками і власники грошових коштів або банківських металів, що виступають кредиторами у розподілі цінностей [19].

Грошові кошти, що були передані банку на визначених двосторонньою угодою умовах, виступають об'єктом депозитних операцій.

Нестеренко Н. В., Стаценко А. В. в свою чергу зазначають наступне: «Формування депозитної бази є найважливішою задачею банківського менеджменту, оскільки призначенням банків є акумуляція тимчасово вільних коштів населення для їхнього наступного інвестування в реальний сектор економіки. У той же час важливо підкреслити, що і самі банки не в змозі розвиватися успішно і стабільно не маючи надійної ресурсної бази. Вони не можуть розвивати, зокрема депозитні операції в умовах обмеженості коштів. Тому проблема розробки і виконання оптимальної депозитної політики банків постала сьогодні в один ряд з найбільш актуальними проблемами, що очікують свого рішення найближчим часом. Що має спиратися на інтереси вкладників, щоб зацікавити їх у збереженні коштів на банківських рахунках» [12].

Для диверсифікації власного депозитного портфелю банки залучають різноманітні види депозитів, які в процесі розвитку банківського сектору вдосконалюються, урізноманітнюються та набувають нових форм.

Положення «Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій» визначає такі види вкладів (депозитів):

– вклади (депозити) на вимогу;

– вклади (депозити) строкові [27].

В наукових літературних джерелах класифікація депозитів здійснюється за різноманітними ознаками, серед яких можна перелічити статус та вид вкладника, вид валюти депозиту та термін на який залучається депозит, вид депозитних ставок проценту, особливості нарахування і сплати процентів по депозиту, повний перелік яких перенесено на рисунок 1.1.

Рис. 1.1. Класифікація банківських депозитів [28].

Згідно наведеної класифікації банківських депозитів варто зазначити, що найбільшого значення з боку планування та проведення активних операцій набуває саме класифікація за строком використання та поділ на депозити на вимогу та строкові депозити, адже перші займають більшу частину ресурсної бази банку, а другі – запобігають втраті ліквідності банківської установи [32].

Отже, дослідивши глибину сутності банківського депозиту та банківських операцій, можна стверджувати, що отриманню банківського прибутку та створюють умови для його отримання в перспективі сприяють саме вони.

Розглянувши класифікацію депозитів на рисунку 1.1, можна дійти до висновку, що для сучасної банківської практики є характерним наявність їх великої різновидності, що може бути зумовлене бажанням банківських установ в умовах сегментованого висококонкурентного ринку повністю задовільнити існуючий попит різних клієнтів на отримання банківських послуг, залучивши їхні вільні кошти з метою подальшого їх збереження на рахунках в банку.

1.2. Принципи і методи управління депозитним портфелем комерційного банку

Однією з функцій банківських установ є мобілізація коштів, що полягає в залученні необхідного обсягу ресурсів і їх подальше перетворення в капітал. Вирішення завдань, що пов'язане з виконанням даної функції, на пряму залежить від уміння банків раціонально формувати та використовувати ресурсну базу, яка виступає ключовою при формуванні основи для провадження їх діяльності [24].

Такі пасиви як власний капітал та зобов'язання формують ресурсну базу, але більша її частина складається саме із залучених та позикових коштів, а власні виходять на другорядний план.

Невід'ємною та переважною частиною сформованої бази банківських ресурсів, за рахунок яких здійснюються активні операції, являються залучені

депозитні ресурси, сформовані за рахунок проведення банківськими установами, як фінансовими посередниками на ринку фінансових послуг, депозитних (вкладних) операцій з клієнтами (домашніми господарствами та корпоративним сектором), які полягають у залученні їх тимчасово вільних грошових коштів на основі договору (за визначену оплату та на визначений термін) та розміщення на власний розсуд та ризик цих фінансових ресурсів від власного імені [10].

Варто зауважити, що від основних характеристик, тобто від обсягу, складу та структури, а також ціни залучення даного виду ресурсів і організації системи управління ними, залежить можливість банку підтримувати свою ліквідність за найнижчого рівня витрат на досягнення основної мети комерційної діяльності банківської установи – тобто прибутку [5].

Стратегічне значення для банку набули пошук шляхів нарощення обсягів депозитних вкладів, нових джерел, утримання депозитів у довгостроковій перспективі, що важливо не тільки для подальшого розвитку окремого банку, а й загалом для банківської системи, що безпосередньо впливає на національну економіку. Процес управління депозитним портфелем банку є по своїй суті безперервним і циклічним, включаючи кроки, що зображені на рисунку 1.2.

Рис.1.2. Покрокова схема управління депозитним портфелем [17]

Близько 85% пасивів банків формується саме за рахунок здійснення депозитних операцій, під час яких банки дотримуються наступних принципів:

- у процесі організації депозитних операцій повинна бути забезпечена різноманітність суб'єктів таких операцій та поєднання різних форм депозитів;
- депозитні операції можуть бути здійснені для сприяння отриманню банківського прибутку чи для створення підґрунтя для отримання прибутку;
- під час організації процесу депозитних операцій що спрямовані на забезпечення ліквідності банку, щодо залучення коштів юридичних чи фізичних осіб формуються обов'язкові резерви згідно з чинним законодавством, з урахуванням бажання банків мінімального розміру резервів;
- за проведення своїх депозитних та кредитних операцій, банківській установі доводиться зменшувати наявні вільні ресурси;
- під час здійснення банківських операцій є взаємозв'язок і взаємо погодження між депозитними і кредитними операціями за термінами та сумами;
- банківські операції проводяться із впровадженням новітніх продуктів, шляхів збуту банківського продукту та з урахуванням реалій сектору [7, с. 45].

Завдання з формування депозитного портфеля банку впливають з визначення стратегічних цілей, поставлених перед собою банківською установою, тобто він є відображенням сукупності здійснюваних депозитних операцій та утворює основу пасивів банку [18].

При постановці цілей та розробці завдань щодо формування депозитного портфеля, вони потребують конкретизації та вибору пріоритетів таких як максимізація прибутку, забезпечення ліквідності та досягнення стабільної конкурентної переваги на ринку [33, с.24].

Щодо концепцій управління депозитним портфелем банку, то вони бувають різні, проте беручи до уваги питому вагу коштів клієнтів у ресурсній базі банківської установи, варто відзначити, що ринковим реаліям найбільш відповідним залишається клієнт-орієнтований підхід. Даний підхід включає в себе проведення аналізу «поведінки» грошових коштів на рахунках клієнтів банку, на його основі відбувається планування депозитної бази (що переважно

орієнтований на залучення на визначені рахунки кошти клієнтів) [17; 29].

Клієнтські кошти, що були залучені шляхом проведення індивідуальної роботи, в тому числі через запровадження нових продуктів та проведення гнучкої тарифної політики. Згодом проводиться оцінка ефективності формування депозитної політики клієнта, як безпосереднього споживача банківських послуг [2, с. 232].

Для збільшення ресурсної бази за рахунок коштів клієнтів (домогосподарств) та формування на їх основі інвестиційних джерел для інноваційного розвитку національної економіки важливого значення набуває використання клієнт-орієнтованого підходу управління депозитним портфелем.

Безумовно, для успішної реалізації етапів клієнт-орієнтованого підходу необхідним є наявність макроекономічного середовища, в тому числі стабільності національної економіки та грошової одиниці, стійкості банківського сектора, що формується, а також вчасної ліквідації та виведення з ринку хронічно збиткових банків [31, с. 80].

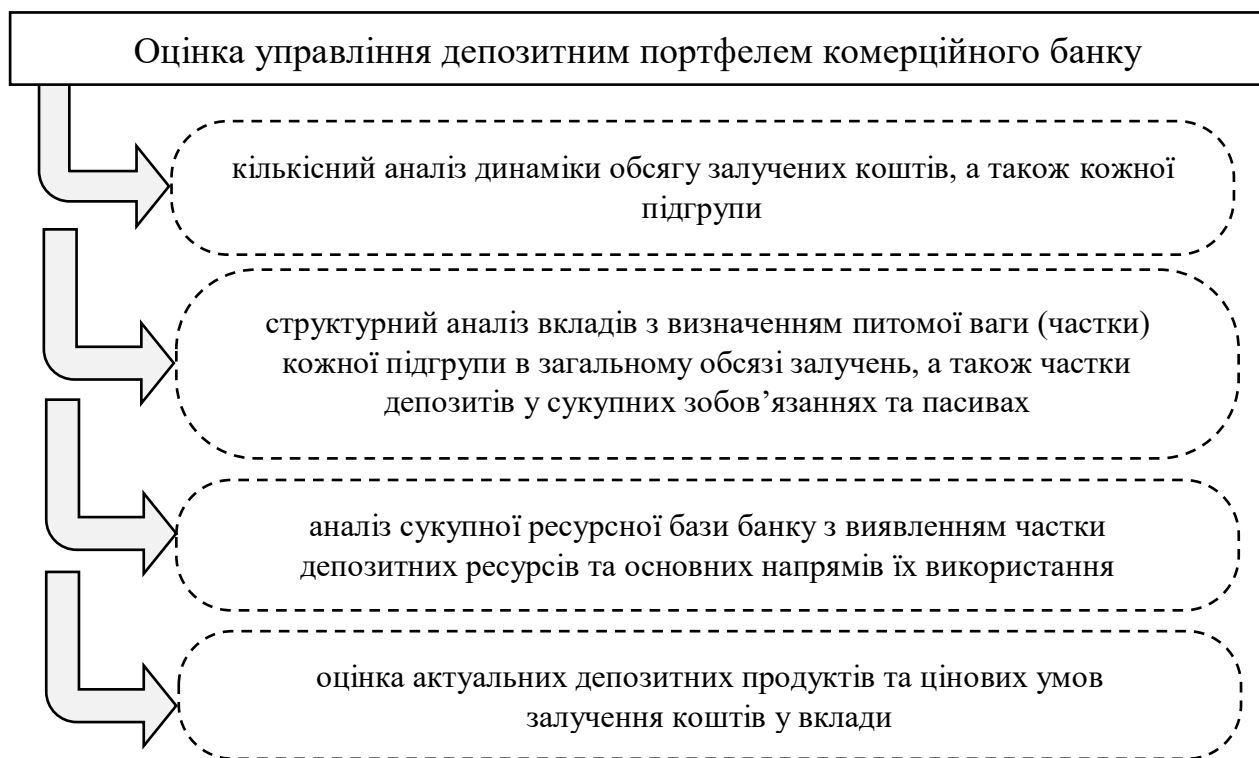

Рис. 1.3. Етапи оцінки процесу управління депозитним портфелем комерційного банку [35].

Під час проведення аналізу наукової літератури було визначено, що чітка класифікація депозитного портфеля за різноманітними ознаками практично відсутні, варіюючись залежно від країни, нормативної бази, типу банку, конкурентного середовища та інших факторів [35; 40].

Від ефективності управління формуванням депозитного портфеля залежать найважливіші показники діяльності банку – ліквідність й рентабельність. Також, саме від розміру та якості депозитного портфеля, напряду буде залежати кредитний портфель банківської установи. Тому пошук напрямів збільшення обсягу депозитного портфеля, нових його джерел залучень, оптимізації структури та диверсифікації ризиків, утримання депозитів у довгостроковій перспективі набувають стратегічного значення для банківської установи [39].

Отже, сучасна депозитна політика банків за методологією визначається як стратегія та тактика, що застосовується під час формування ресурсної бази за рахунок залучення оптимального обсягу грошових коштів шляхом продажу депозитних продуктів, та неодмінно потребує системного і постійного вдосконалення. Враховуючи, рівень розвитку сучасного банкінгу, варто визначити основними шляхами управління та оптимізації сучасної депозитної політики – впровадження істинно нових інформаційних технологій у банківській сфері.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДЕПОЗИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ «ОЩАДБАНК» ЗА 2020-2023 РОКИ

2.1. Загальна характеристика діяльності банку

На сьогоднішній день для української банківської системи є характерним – недостатній рівень капіталізації через що вітчизняні комерційні займаються пошуками оптимальних варіантів формування банківських ресурсів. Поява необхідності оптимізувати методи залучення вільних коштів, розробляючи та впроваджуючи ефективну депозитну політику через зростання конкуренції, що спостерігається на ринку банківських послуг [9].

Акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» було зареєстровано 31.12.1999 року. Основними видами його діяльності визначено наступні: залучення депозитів, відкриття та ведення рахунків клієнтів, надання кредитів і гарантій, здійснення розрахунково-касового обслуговування, проведення операцій з цінними паперами та іноземною валютою.

Банк володіє, користується та розпоряджається своїм майном та коштами відповідно до мети і предмета своєї діяльності, передбачених Статутом, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2003 р. №261 та діє на підставі банківської ліцензії, що дає право на надання банківських послуг від 05 жовтня 2011 року №148.

9 лютого 2024 року Кабінет Міністрів України, прийнявши Постанову «Про внесення змін до Статуту акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» привів статут банку у відповідність до законодавства України, згідно чого було закріплено дворівневу структуру управління [26].

Станом на 01 січня 2024 року 100% статутного капіталу належить державі Україна в особі Кабінету Міністрів та є державним банком.

Згідно з принципами функціонуючої бізнес-моделі Ощадбанку, він є універсальним банком, що пріоритизує розширення секторів роздрібного, мікро, малого та середнього бізнесу, без втрати міцної позиції в сфері корпоративного бізнесу.

Економічною основою діяльності кожної з банківських установ є формування ресурсної бази, адже здійснення господарських операцій потребує наявності певної суми грошових коштів, тобто ресурсів. Від оптимально сформованих ресурсів комерційних банків залежать важливі показники діяльності кредитних установ – рентабельність та ліквідність [38].

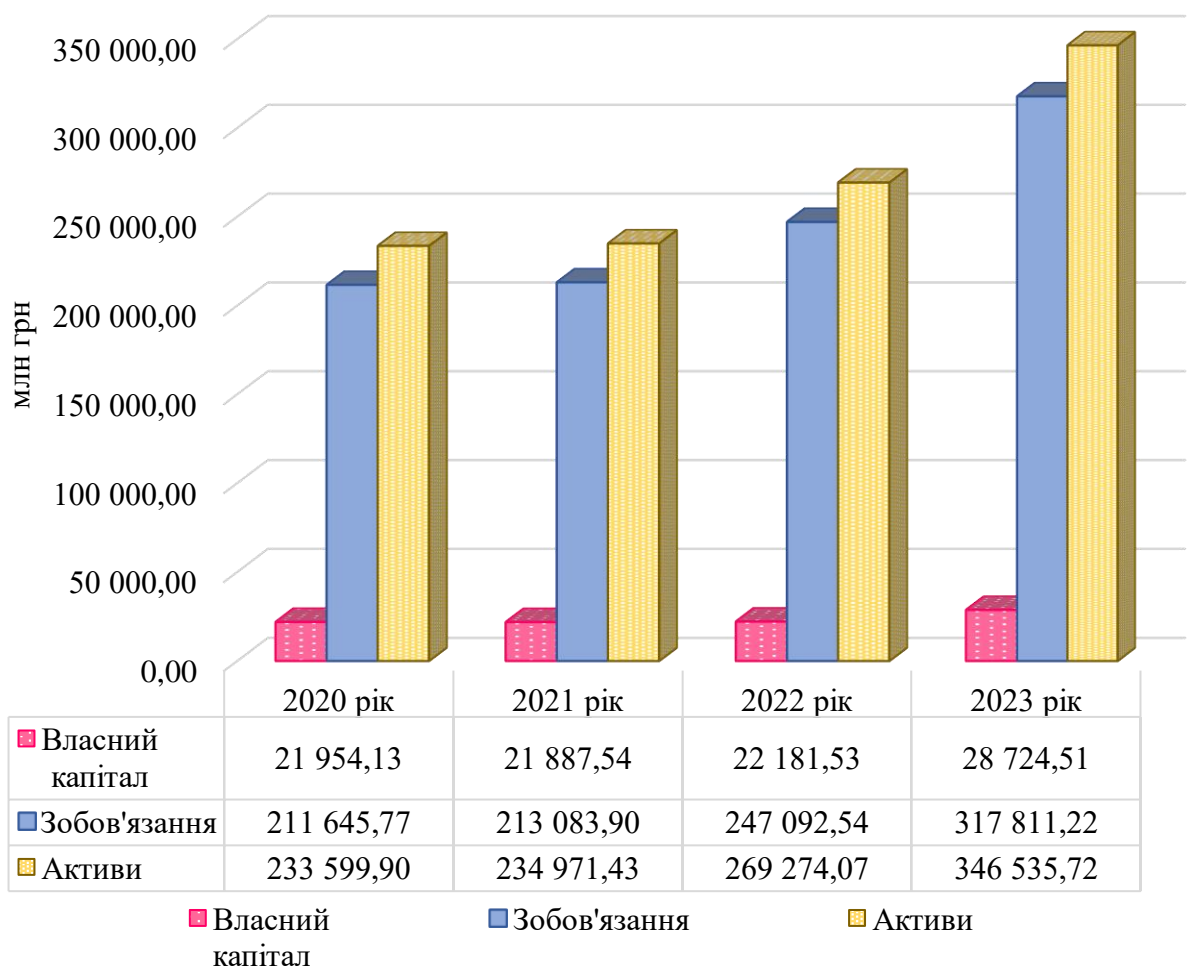

Рис. 2.1. Структура ресурсів АТ «Ощадбанк» за 2020 – 2023 роки

Станом на кінець 2023 року розподіл активів Ощадбанку наступний: 50%

– інвестиційний портфель; 26% – чистий кредитний портфель; 24% – інші активи.

Проаналізувавши структуру ресурсної бази АТ «Ощадбанк» за 2020 – 2023 роки, що зображена на рисунку 2.1, можна зробити висновок, що ресурсна база банку сформована на більше ніж 70% за рахунок зобов'язань, що є специфікою діяльності банківських установ на даному етапі розвитку сучасного банківського ринку України.

Згідно даних на рисунку, загальна сума власного капіталу має зростаючу тенденцію з 2022 року, який в загальній сумі зріс на 6 836 971 тис. грн., перед тим зменшившись на 66 590 тис. грн в 2021 році. У зобов'язань спостерігається така ж динаміка до зростання впродовж досліджуваного періоду, які зросли на 106 165 445 тис. грн, у абсолютному значення зросли активи акціонерного товариства на 112 936 тис. грн.

Для того, щоб зрозуміти, якою є реальна картина щодо стану складових формування ресурсів АТ «Ощадбанк» необхідно проаналізувати стад та структуру власного капіталу та його зобов'язань за 2020 – 2023 роки, які відображені в таблицях 2.1 та 2.2.

Таблиця 2.1.

Аналіз складу та структури власного капіталу АТ «Ощадбанк»
за 2020 – 2023 роки [додаток Б, В]

(тис.грн)

Показник	Роки				Відхилення		
	2020	2021	2022	2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Загальна сума власного капіталу:	21 954 127	21 887 537	22 181 531	28 724 508	-66 590	293 994	6 542 977
Акціонерний капітал	49 724 980	49 724 980	49 724 980	49 724 980	0	0	0
Резерв переоцінки будівель	1 572 968	1 564 504	1 473 482	1 985 382	-8 464	-91 022	511 900

Продовження таблиці 2.1.

1	2	3	4	5	6	7	8
Резерв переоцінки за фінансовими активами	429 062	146 089	60 894	9 730	-282 973	-85 195	-51 164
Резерв переоцінки інвестицій	546 998	544 219	684 601	880 862	-2 779	140 382	196 261
Кумулятивна сума курсових різниць	1 583	1 469	2 537	2 701	-114	1 068	164
Непокритий збиток	30 334 988	30 106 919	29 777 746	23 891 423	228 069	329 173	5 886 323
Неконтрольована частка участі	13 524	13 195	12 783	12 276	-329	-412	-507

Проаналізувавши дані таблиці 2.1, можна зауважити, що постійною і незмінною величиною у структурі власного капіталу АТ «Ощадбанк», є статутний (акціонерний) капітал, який протягом досліджуваного періоду складав 49 724 980 тис. грн.

Позитивним явищем, що спостерігається в аналізі динаміки та структури власного капіталу за 2020 – 2023 роки є тенденція до зменшення обсягів непокритого збитку банку, тобто за декілька років збиток зменшився на 6 443 565 тис. грн, що стало найбільшим фактором впливу на зростання загальної суми власного капіталу Акціонерного товариства «Державний ощадний банк України».

Помітна тенденція до зменшення у резервів переоцінки за фінансовими активами, що сукупно зменшились на 419 332 тис. грн, впродовж 2021-2022 років на 99 486 тис. грн також зменшились резерви переоцінки будівель, за даний період зростали лише резерви переоцінки інвестицій – сумарно на 333 864 тис. грн. Але варто врахувати що зростання чи зменшення величини резервів – це суб'єктивний фактор, оскільки їх динаміка пов'язана з тим, що рішення про їх збільшення чи зменшення приймає правління банку відповідно до поставлених

цілей та бажаних результатів.

Також постійне зменшення спостерігається щодо неконтрольованої частки участі, яке склало 1 248 тис. грн за 3 роки, яка представлена як частка прибутків або збитків (у випадку від'ємного значення), а також чистих активів дочірньої компанії, які не належать акціонеру банку.

Для проведення подальшого дослідження необхідно розглянути склад та структуру зобов'язань АТ «Ощадбанк» за 2020-2023 роки в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Аналіз складу та структури зобов'язань АТ «Ощадбанк»
за 2020 – 2023 роки [додаток Б, В]

(тис.грн)

Показник	Роки				Відхилення		
	2020	2021	2022	2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022
Всього зобов'язань, в т.ч.:	211 635 770	213 083 897	247 092 539	317 811 215	1 448 127	34 008 642	70 718 676
Кошти банків	5 823 982	7 608 283	543 326	366 363	1 784 301	-7 064 957	-176 963
Рахунки клієнтів	186 165 452	191 452 639	233 940 309	302 944 010	5 287 187	42 487 670	69 003 701
Забезпечення	634 094	829 107	1 179 977	939 501	195 013	350 870	-240 476
Інші фінансові зобов'язання	512 606	534 499	606 965	608 667	21 893	72 466	1 702
Інші нефінансові зобов'язання	802 298	880 297	1 289 951	1 450 879	77 999	409 654	160 928
Кредиторська заборгованість за податком на прибуток	0	0	49	2 953 486	0	49	2 953 437
Інші запозичені кошти	4 452 649	2 818 312	2 676 153	5 361 909	-1 634 337	-142 159	2 685 756
Випущені єврооблігації	11 744 616	7 908 096	6 041 534	2 935 584	-3 836 520	-1 866 562	-3 105 950
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	223 833	173 704	97 833	0	-50 129	-75 871	-97 833
Субординований борг	1 276 240	878 960	716 442	250 816	-397 280	-162 518	-465 626

Згідно даних таблиці 2.2, можна помітити, що протягом досліджуваних років діяльності банку відбулось поступове зростання обсягу зобов'язань банку на 106 175 445 тис. грн, зрісши на 1 448 127 тис. грн в 2021 році, на 34 008 642

тис. грн – в 2022 році та на 70 718 676 тис. грн в 2023 році, згідно даних найбільше зростання відбулось саме в 2023 році.

Найбільше на зростання зобов'язань вплинуло збільшення коштів на рахунках клієнтів, які сукупно зросли на 116 778 558 тис. грн протягом досліджуваного періоду. Найбільший вплив зі сторони зменшення мав спад обсягів випущених єврооблігацій, які зменшувались всі три роки, а сума зменшення склала 8 809 032 тис. грн.

В структурі зобов'язань акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» суттєво зменшились кошти банків, в 2021 році в порівнянні з попереднім роком кошти банків збільшились на 1 784 301 тис. грн, а згодом в 2022 році почалось їх стрімке зменшення спочатку на 7 064 957 тис. грн, а в 2023 році – ще на 176 963 тис. грн, що можна пов'язати із впливом початку повномасштабного вторгнення.

Чималі досягнення має наш банк і в частині фінансових показників. За результатами 2023 року Ощадбанк отримав 9,3 млрд грн прибутку до оподаткування – цей результат дозволив спрямувати до бюджету найбільшу суму податків за час роботи Ощадбанку. Чистий прибуток після оподаткування становить 6,0 млрд грн – жодного разу у своїй історії Ощадбанк не мав такого значного фінансового результату.

Операційний прибуток у 2023 році, без впливу переоцінок та вартості ризику, становить близько 12 млрд грн (що в півтора рази перевищує показник 2022 року). В його основі – кращий порівняно з минулорічним чистий процентний дохід Ощадбанку, що збільшився на 25% (до 19 млрд грн), а також чистий комісійний дохід, який зріс на 12% (до 7 млрд грн). Виважена кредитна політика сприяла розформуванню 1,4 млрд грн резервів під очікувані кредитні збитки.

Отже, Ощадбанк стабільно утримує на ринку передову позицію за чистими активами, кредитами та депозитами, маючи збалансовану структуру активів, забезпечує достатній рівень ліквідності для виконання ним всіх зобов'язань та здійснює ефективне управління балансом з урахуванням притаманних економіці

країни ризиків. Протягом досліджуваного періоду варто відмітити позитивні зміни, що відбулись у структурі активів та зобов'язань, таких як: приріст кредитного портфелю на 11,5 млрд грн із скороченням вкладень в державні цінні папери та високоліквідні активи; диверсифікація джерел фондування, залучення коштів клієнтів на 2,8% та проведення погашень зовнішніх запозичень у встановлені терміни відповідно до умов договорів.

2.2. Аналіз динаміки та структури депозитного портфелю АТ «Ощадбанк» за 2020-2023 роки

Залучені банком кошти становлять основу для формування ресурсної бази українських банків, включаючи депозити населення та суб'єктів господарювання. Відповідно, мету здійснення даного виду операцій становлять залучення коштів банками необхідних для проведення активних операцій та забезпечення необхідного рівня ліквідності банківської установи. Динаміка залучення депозитних коштів на рахунки в банку протягом останнього десятиріччя мала тенденцію збільшуватись, що викликано відносно низькими темпами, що пояснюється втратою довіри з боку вкладників до банківських установ і тому, сьогодні особлива увага приділяється ролі та місцю депозитних коштів у загальній структурі банківських ресурсів [6].

Аналіз депозитних операцій банку зазвичай проводиться з метою визначення раціональності формування його ресурсної бази та шляхів оптимізації структури депозитного портфелю за двома критеріями: зниження середньої вартості ресурсів банку та підвищення їх стабільності та надійності банку загалом. Згідно визначення НБУ: «Під зобов'язаннями банку слід розуміти вимоги до активів банківської установи, що зобов'язують її сплатити фіксовану суму коштів у визначений час у майбутньому» [13].

Отож, для забезпечення виконання завдань поставлених для забезпечення досягнення мети даної дипломної роботи, необхідно розглянути загальний стан депозитного портфелю комерційного банку АТ «Державний ощадний банк України», зокрема розглянути динаміку зобов'язань Ощадбанку за 2020 – 2023 роки на рисунку 2.2 в розрізі найбільш вагомих складових.

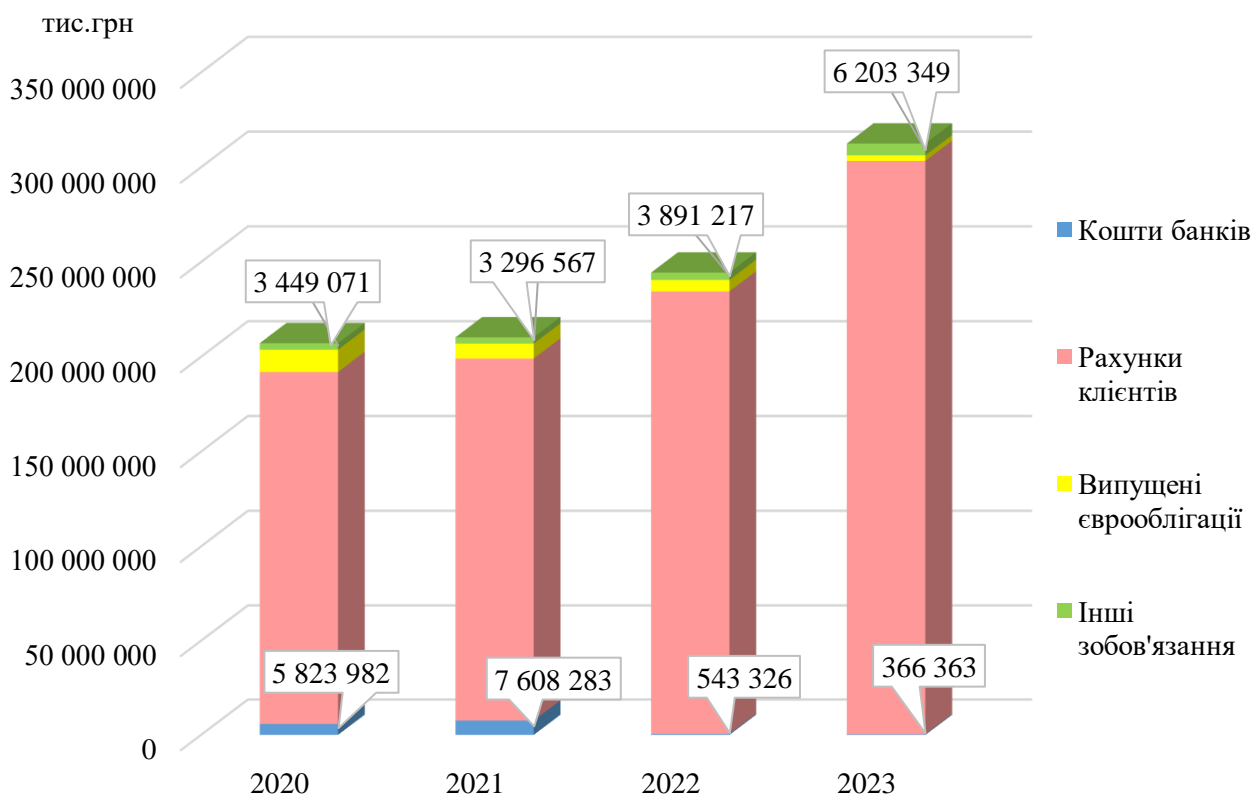

Рис. 2.2. Динаміка зобов'язань АТ «Ощадбанку» в 2020 – 2023 роках, в розрізі найвагоміших складових.

Як бачимо із зображеної на рисунку 2.2 динаміки та аналізу проведеного в підрозділі 2.1 даної дипломної роботи, здебільшого базою для формування зобов'язань банку є кошти клієнтів, збільшення сум зобов'язань банку свідчить про зростання депозитної бази банку, тобто, незважаючи на всі кризові ситуації, банки здатні підтримувати довіру населення, проте свої депозити в банках населення розміщує здебільшого на короткі терміни. Ознайомитись зі структурою строкових депозитів розміщених у АТ «Ощадбанк» у 2020 – 2023 роках можна на рисунку 2.3.

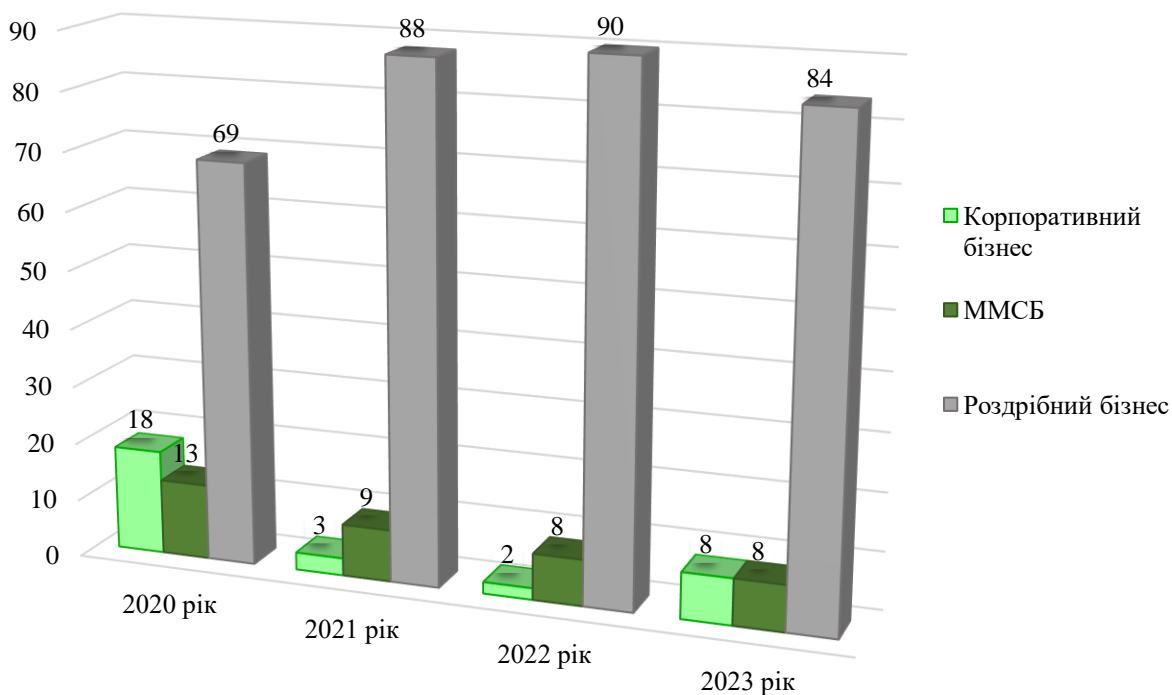

Рис. 2.3. Структура строкових депозитів у 2020 – 2023 роках, %

У підсумку з рисунку 2.3, можна зазначити, що банк функціонує переважно за рахунок залучених коштів від юридичних та фізичних осіб, що є цілком нормальним у банківській практиці. Їх частка протягом аналізованого періоду коливалась від 69% до 90% у структурі зобов'язань. Хоча банк, як і решта інших продовжують конвертувати зовнішній субординований борг та міжбанківські кредити у власний капітал для задоволення вимог докапіталізації, саме тому зовнішні зобов'язання втрачають свою вагу в ресурсах українських банків, і напевно така тенденція надалі триватиме [21].

Переважання коштів клієнтів пояснюється, зокрема, через їх відносну дешевизну, порівняно з міжбанківським кредитуванням та кредитами рефінансування НБУ.

Аналіз динаміки складу депозитного портфелю Акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» за період діяльності в 2020 – 2023 роках проведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз складу депозитного портфеля АТ «Ощадбанк»

за 2020 – 2023 роки [Додатки Г, Д]

млн грн

Показник	Роки				Відхилення		
	2020	2021	2022	2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022
Строкові депозити, в т.ч.:	101 764	77 581	81 436	101 936	-24 184	3 855	20 500
Залишки на строкових депозитах від клієнтів	99 432	75 334	78 929	99 372	-24 098	3 595	20 443
Залишки на інших депозитах від клієнтів	2 333	2 247	2 507	2 564	-86	260	57
Рахунки до запитання в т.ч.:	84 401	113 872	152 504	201 008	29 471	38 632	48 504
Залишки на поточних рахунках від клієнтів	82 520	113 666	150 678	198 755	31 146	37 012	48 078
Залишки на депозитах до запитання від клієнтів	1 881	206	1 827	2 253	-1 675	1 620	426
Кошти банків, в т.ч.:	5 824	7 608	543	336	1 784	-7 065	-207
Кореспондентські рахунки інших банків	325	359	543	336	34	184	-207
Кредити, отримані від Національного банку України	5 499	7 248	0	0	1 749	-7 248	0
Зобов'язання перед іншими банками	0	1	0	0	1	-1	0

Провівши аналіз відповідно до даних таблиці 2.3, можна дійти до висновку, що більшу частину депозитного портфелю Акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» складають строкові депозити, а саме вагома їх частина – залишки на строкових депозитах від клієнтів, які склали більше 95%.

В 2021 році строкові депозити зменшились на 24 184 млн грн, а з 2022 по 2023 зросли на 24 355 млн грн. Така динаміка свідчила про відновлення банківського сектору після пандемії COVID-19.

Також велику частину, можна сказати – практично другу половину, депозитного портфелю за досліджуваній період склали залишки на поточних

рахунках клієнтів, які зростали протягом усього періоду, а сумарний приріст становив 116 235 млн грн.

Станом на 31 грудня 2023 року загальний залишок по рахунках десяти найбільших клієнтів складав 37 140 902 тис. грн., що становить 12% (31 грудня 2022 року: 15 463 883 тис. грн., що становить 7%). Станом на 31 грудня 2023 року загальний залишок по рахунках одного найбільшого клієнта становив 5% від загальної суми рахунків клієнтів (31 грудня 2022 року: 1%).

Кошти банків у загальному обсязі депозитного портфелю АТ «Ощадбанк» протягом періоду дослідження становили малу частину та мали протилежну тенденцію, в порівнянні із строковими депозитами. Кошти банків зросли в 2021 році на 1 784 млн грн, а в 2022 та 2023 роках зменшились на 7 065 та 207 млн грн, відповідно.

Протягом визначеного періоду, кредити, отримані від Національного банку України були наявні лише до 2022 року, зобов'язання перед іншими банками були лише в 2021 році в розмірі 750 тис. грн. Кредити від НБУ з кожним роком зменшувались, що суттєво вплинуло на обсяг коштів банків у депозитному портфелі АТ «Ощадбанк», сукупне зменшення кредитів НБУ становило 5 499 млн грн.

У наведеній таблиці 2.4 представлена структура рахунків клієнтів АТ «Ощадбанк» за секторами економіки протягом 2020 – 2023 років, що входять в депозитний портфель банку.

Таблиця 2.4

Структура рахунків клієнтів АТ «Ощадбанку» за секторами економіки
за 2020-2023 роки

млн грн

Показник	Роки				Відхилення		
	2020	2021	2022	2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Фізичні особи	125 359	123 543	168 637	188 852	-1 816	45 094	20 215
Енергетика	9 258	17 507	14 628	15 992	8 249	-2 879	1 364

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8
Торгівля	7 221	7 546	8 786	14 907	325	1 240	6 121
Нафтогазова та хімічна промисловість	6 765	8 015	1 073	15 040	1 250	-6 942	13 967
Сільське господарство	7 625	7 484	7 830	9 798	-141	346	1 968
Послуги	4 107	4 378	5 481	8 883	271	1 103	3 402
Будівництво та нерухомість	3 444	4 215	4 047	6 894	771	-168	2 847
Медіа та зв'язок	3 070	3 368	1 794	6 735	298	-1 574	4 941
Транспорт	4 873	2 981	2 494	6 143	-1 892	-487	3 649
Фінансові послуги	3 862	2 458	2 631	6 024	-1 404	173	3 393
Машинобудування	1 579	1 623	2 426	4 095	44	803	1 669
Органи державного управління та місцевого самоврядування	1 273	1 132	3 981	3 683	-141	2 849	-298
Виробництво промислових та товарів народного споживання	1 363	1 261	1 332	2 164	-102	71	832
Гірничодобувна та металургійна промисловість	560	583	779	1 897	23	196	1 118
Виробництво і переробка харчових продуктів та напоїв	849	362	1 391	1 537	-487	1 029	146
Видавнича діяльність	109	85	70	133	-24	-15	63
Інша	4 839	4 904	6 551	10 158	65	1 647	3 607
Всього рахунків клієнтів	186 156	191 445	233 931	302 935	5 289	42 486	69 004

Провівши аналіз згідно даних, що наведені в таблиці 2.4 даного розділу, щодо структури рахунків клієнтів АТ «Ощадбанк» в 2020 – 2023 роках, можна зробити наступні висновки:

– найбільшу частину в структурі власного капіталу займають депозити та залишки на рахунках фізичних осіб, що з 2022 року зростають, сукупно за 2022-2023 роки кошти фізичних осіб зросли на 65 309 млн грн. Вони протягом періоду становлять від 62% до 72%;

– другими за величиною вкладень є суб'єкти, що функціонують у сфері енергетики, кошти яких становили від 5 % до 9% у структурі депозитного портфелю банку, в яких не було однозначної тенденції, оскільки вони спочатку зросли в 2021 році на 8 249 млн грн, в 2022 – зменшились на 2 879 млн грн, а в 2023 році – знову зросли на 1 364 млн грн, досягнувши значення в 15 040 млн грн, питома вага яких становила 6%;

– наступною категорією суб'єктів, кошти яких беруть участь у формуванні депозитного портфелю АТ «Ощадбанк» в 2020 – 2023 роках питома вага яких становить від 3% до 5% – це суб'єкти, що провадять свою діяльність в наступних галузях: нафтогазова та хімічна промисловість, торгівля, сільське господарство, транспорт, інші види діяльності. Вкладення або ж залишки на рахунках суб'єктів нафтогазової та хімічної промисловості зросли протягом 2021 року на 1 250 млн грн, проте зазнали зменшення в 2022 році на 6 942 млн грн, в 2023 році – вони знову зросли і до того ж суттєво – на 13 967 млн грн, такий приріст становив 1 300%, оскільки в 2022 році вони становили 1 073 млн грн. Решта представників із вищевказаних галузей мали тенденцію до зростання з 2022 року, в сукупності яке становило 2 746 млн грн за 2022 рік та 15 345 млн грн за 2023 рік;

– найбільшим зменшенням протягом досліджуваного періоду характеризувались суб'єкти галузі транспорту та надання послуг в 2021 році, яке становило – 1 892 млн грн та – 1 404 млн грн, відповідно, хоча загалом за період 2020 – 2023 років відбулось зростання на 1 270 млн грн в транспорті та 2 162 млн грн серед надавачів послуг;

– найменша позитивна динаміка спостерігалась в коштах суб'єктів виробництва промислових та товарів народного споживання на 71 млн грн, галузі машинобудування на 44 млн грн та гірничодобувної та металургійної промисловості, які зросли тільки на 23 млн грн;

– варто відзначити, що решта суб'єктів складала до 2% від загальної кількості рахунків клієнтів, такими були машинобудування та гірничодобувна, металургійна промисловість та послуги у зростаючій динаміці, органи

державного управління та місцевого самоврядування та видавнича діяльність з нестабільною динамікою та інші.

Проведення такого аналізу дало зрозуміти наскільки вагомі структурні зміни відбулись у різних галузях національної економіки, оскільки їх кошти в банках можуть бути одним із індикаторів. Згідно даних таблиці 2.4 помітно, що 2023 рік став позитивним у плані зростання обсягів коштів клієнтів на рахунках та розміщення коштів на депозитних рахунках у банку.

Для провадження ефективної депозитної діяльності варто розуміти, що величезний вплив на її результативність мають саме процентні ставки за депозитами, які можна переглянути в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Процентні ставки за депозитами в АТ «Ощадбанк»

Строк депозиту	Гривня	Долар США	Євро
3 місяці + 5 днів	11%	0,05%	0,01%
6 місяців	11,5%	0,20%	0,05%
12 місяців	12,5%	0,30%	0,10%
24 місяців	11,5%	0,60%	0,40%
36 місяців	11,5%	0,70%	0,50%

Беручи до уваги всі можливі умови для провадження депозитної діяльності банком, цінові параметри депозитів конкурентне середовище потребує такої самої гнучкості, як і від асортименту послуг, тобто ціни на депозитні продукти мають постійно реагувати на ринкові зміни [13].

Через відсутність даних для ідентифікації клієнтів Група «Ощадбанку» припинила визнання зобов'язань за рахунками клієнтів та одночасно визнала забезпечення для покриття можливих виплат за вказаними зобов'язаннями у повному обсязі. Забезпечення створено для покриття виплат по зобов'язаннях за рахунками клієнтів у разі отримання всієї інформації для ідентифікації клієнта, як того вимагає чинне законодавство України.

Станом на 31 грудня 2023 року до складу рахунків клієнтів входять депозити у сумі 412 919 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 42 181 тис. грн.), що утримуються в якості забезпечення зобов'язань за виданими гарантіями та іншими зобов'язаннями.

Згідно даних офіційного сайту АТ «Ощадбанк» Збільшення депозитного портфеля Ощаду зумовлено зокрема появою нових вкладів «Моя перемога» та «Мій захисник». Загалом на цих депозитах клієнти розмістили 7,8 млрд грн (в еквіваленті) і 13,2 млрд грн відповідно. Найбільший приріст мали депозити в національній валюті. З початку року зростання цього портфеля становить 27,5%, або 12 млрд грн.

Таким чином Ощадбанк посів перше місце серед українських банків за сумою залучених коштів фізичних осіб. Це стало черговим свідченням лояльності вкладників до фінансового інституту навіть під час повномасштабної війни.

Отже, згідно з результатами проведеного аналізу складу та структури депозитного портфеля АТ «Ощадбанк» можна дійти до наступного висновку, що більшу його частину займали строкові депозити, що є досить значимим для фінансової стійкості банку та стверджує про існуючу довіру до банківської установи серед населення. Проте варто зауважити, що такий фактор не є стабільним і будь-яке коливання в економіці здатне як позитивно, так і негативно вплинути на довіру вкладників, тому буде доречним підтримувати його за допомогою підвищення якості застосування нецінових методів, а саме реклами, рівня обслуговування клієнтів, щодо залучення депозитів фізичних та юридичних осіб, корпоративних клієнтів та інших банків.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ НАДАННЯ ДЕПОЗИТНИХ ПОСЛУГ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ В УКРАЇНІ

3.1. Новітні депозитні продукти як інструмент залучення коштів клієнтів в сучасних умовах

У сучасних економічних умовах для забезпечення нових можливостей для потенційних вкладників основним напрямом розвитку депозитів можемо виокремити розробку додаткових сервісів. Саме цей напрям розвитку дозволить втримати існуючих клієнтів банківської установи та залучити нових, адже за відносно однакових умов депозитних програм потенційний вкладник обирає той банк, який надає більше додаткових послуг [11, с. 16].

До прикладу в 2022 році банківська система зіткнулась із неочікуваною проблемою, яка являє собою величезну за українськими мірками надлишкову ліквідність, яка полягає в тому що громадяни, які мають відкриті рахунки в банку та певний обсяг невикористаних коштів, не поспішають розміщувати свої гроші на депозитних рахунках. Цей фактор створює певну проблему для банківських установ, оскільки з 11 березня 2023 року Національний банк вжив подальших заходів для посилення монетарної трансмісії та стимулювання конкуренції банків за строкові кошти вкладників, прийнявши зміни до нормативу формування банками обов'язкових резервів, чим зобов'язав банки 20 % від коштів клієнтів на поточних рахунках утримувати в резерві [19].

Це дало поштовх для створення банками новітнього банківського продукту, а саме – ультракороткого депозиту. Термін такого депозиту може складати 7, 14 та 29 днів. Це могло б дати можливість банками не формувати резерв у розмірі 20%, але з травня 2023 року регулятор постановив, що

утримувати резерв не потрібно у випадку, коли строк депозиту перевищує 3 місяці, а вкладення на коротший термін прирівнюються до поточних рахунків.

В зв'язку зі складним економічним становищем, потенційні клієнти банку втрачають довіру до банківської системи та її суб'єктів, що впливає на спектр депозитних продуктів, для подолання негативного фактору варто брати на озброєння інноваційні інструменти та методи залучення вкладів населення, в тандемі з розробкою програм лояльності та модернізацією обслуговування [23].

Такими цікавими інноваційними банківськими продуктами можуть стати такі, представлені на рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Інноваційні банківські депозитні продукти

Детальніше з характеристикою таких банківських продуктів, що зображені на рисунку 3.1 можна ознайомитись в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Інноваційні банківські депозитні продукти

Вид банківського продукту	Характеристика
1	2
Мультивалютні депозити	Мінімізують втрати від коливання валютних курсів, оскільки вкладник протягом дії договору може конвертувати свій вклад із однієї валюти в іншу без розірвання договору і без втрати відсотків.

Продовження таблиці 3.1

Депозити у «стійких» валютах	Забезпечення стійкості ресурсної бази через зберігання коштів у швейцарських франках і англійських фунтах стерлінгів.
Індексовані депозити	Розмір таких депозитів та/або ставка змінюється залежно від певного показника (курсу валюти, індикаторів фондового ринку, цін на золото, нафту), при чому банк компенсує вкладнику, курсову різницю.
Гібридні (або комбіновані, змішані)	Депозити, які поєднують властивості строкових і поточних рахунків. В іноземних банках їх іноді називають NOW-рахунками. Відкриття NOW-рахунків (negotiable order of withdrawal) дозволяє їх власникам розраховуватися тратами, аналогічними до чеків, одночасно отримуючи при цьому дохід як і за строковими депозитами.
Умовні депозити	Той варіант, коли банки мають право залучати кошти та/або банківські метали на нестандартних умовах їх повернення.
Спеціальні накопичувальні рахунки	При якому первинним є укладання з банком угоди щодо можливості отримання кредиту для придбання речей значної вартості (житло, транспортні засоби, земельні ділянки) за умови накопичення обумовленої суми на спеціальному цільовому рахунку, а також надійним механізмом захисту, який полягає у зарахуванні таких вкладів до категорії першочергового повернення.
Структуровані депозити	Представлені депозитами на акції та індексовані облігації, інвестиційними депозитами. Їх механізм передбачає наявність інструментів із фіксованою прибутковістю (строкові депозити або високонадійні облігації) та високодохідний фінансовий інструмент.

Альтернативним методом для залучення банками нових коштів на депозитні рахунки можна встановити застосування комплексного обслуговування клієнтури, що означатиме надання клієнтам низки додаткових послуг, окрім традиційного кредитно-розрахункового та касового обслуговування, яке стимулюватиме зниження вартості наданих послуг за рахунок їх асортименту та кількості, покращиться якість кредитно-розрахункового та касового обслуговування, а також надання різного роду консультацій сприятиме збільшенню обсягів кредитних ресурсів із наступним забезпеченням прибутковості під час здійснення активних операцій [11, с.16].

Також одним із новітніх продуктів, що позитивно вплинув на залучення нового потоку клієнтів та відкриття рахунків за досвідом інших українських банків, стала послуга кеш-беку за яким на поточний рахунок клієнта

зараховується сума (певний відсоток) від проведеної трансакції, за виконання умов виставлених банком.

Інноваційна продукція банку є важливим, а можливо і невід'ємним елементом для забезпечення його ліквідності та впевненим кроком на зустріч до подальшого розвитку.

Перспективною інноваційною послугою можна вважати PrivateBanking, в якому головним принципом даної послуги є високоякісне обслуговування із встановленням індивідуального підходу до клієнтів, що гарантує йому повну конфіденційність, управління особистим капіталом, проте кожен банк підходить до цієї концепції по-своєму. Наприклад один банк більше акцентує увагу на консультуванні, а інші на додаткових послугах для VIP-клієнтів [40].

Впровадження новітніх продуктів у сфері надання депозитів, визначення і впровадження нових депозитних рішень для зацікавлення клієнтів, що здатне зміцнити позицію банківської установи на банківському ринку, забезпечити його стійкість та конкурентоспроможність [34, с.40].

Отже, політика депозитного формування банківського капіталу повинна бути спрямована на всебічне розширення безготівкової сфери розрахунків населення, всеможливе забезпечення різноманітності умов банківських депозитів з урахуванням всіх запитів та потреб всіх соціальних верств та вікових категорій населення.

3.2. Удосконалення депозитної діяльності АТ «Ощадбанк»

Ефективність діяльності банківських установ та масштаби їх операцій залежать від обсягів ресурсів, що є у їхньому розпорядженні. Без наявності достатньої за обсягами ресурсної бази банківські установи не мають можливості в належних обсягах здійснювати кредитування своїх клієнтів. Ліва частина ресурсів банківської установи формується через залучення коштів, серед яких

можна виділити: кошти клієнтів, більшу частину яких становлять депозити [25].

Депозитні вклади відіграють важливу роль у формуванні ресурсної бази банківської установи та слугують мірою довіри й визнання діяльності банку його вкладниками. Депозитна діяльність фінансових установ спрямована передусім на забезпечення стабільності ресурсної бази та захист інтересів кредиторів та вкладників [3].

Ефективним напрямком в розвитку депозитної діяльності банку стало б розширення кола вкладних рахунків з всілякими режимами функціонування, що збільшує можливості клієнта у використанні своїх коштів.

На сьогоднішня банківська система досить розвинена але вимагає своїх сучасних вдосконалень та винаходів, також виникає необхідність залучати фінансування в інноваційні проєкти, так як вони недостатньо фінансуються.

Збільшення обсягу поточних рахунків та депозитів до запитання пояснюється їх перевагою для клієнтів під час нестабільності економічної ситуації в країні, а саме того, що за договором банківського вкладу, укладеного до запитання, банківська установа повинна видати вкладені клієнтом кошти та відсотки на першу вимогу вкладника, згідно з проведеним аналізом депозитного портфелю АТ «Ощадбанк». Хоча відсотки за такими депозитами (вкладами) є нижчими, ніж ті, що нараховуються при укладанні строкового договору банківського вкладу [16].

Слід зауважити, що такі вклади є нестабільними ресурсами, оскільки залучені грошові ресурси мають повертатись на першу вимогу вкладника, що регулює використання банком таких коштів для позикових (кредитних) та інвестиційних операцій.

Принцип стійкості ресурсної бази змушує банки приділяти більше уваги більш надійним ресурсним джерелам, в тому числі строковим депозитам, завдяки чому банки можуть вільно користуватись залученими ресурсами у межах визначеного терміну за умови необхідного обсягу резервування. Відповідно до сформованого світового досвіду, найстійкішим ресурсом

вважається депозити фізичних осіб, по яких спостерігається значно менший рух коштів, на відміну від депозитів юридичних осіб [3, с. 242].

Практичне застосування депозитних операцій якісне в отриманні прибутку, для збільшення якого необхідно чітко визначити та продумати стратегію процентної та депозитної політики, що може допомогти збільшити клієнтську базу [37].

Водночас банку слід враховувати те, що збільшення вкладів до запитання, які слугують найбільш дешевим джерелом ресурсів банку, сприяє підвищенню прибутковості операцій, проте послаблює ліквідність [20].

У той же час збільшення строкових вкладів знижує прибутковість операцій, проте підвищує ліквідність балансу.

Фактори впливу на депозитну політику банківської установи зображені на рисунку 3.2.

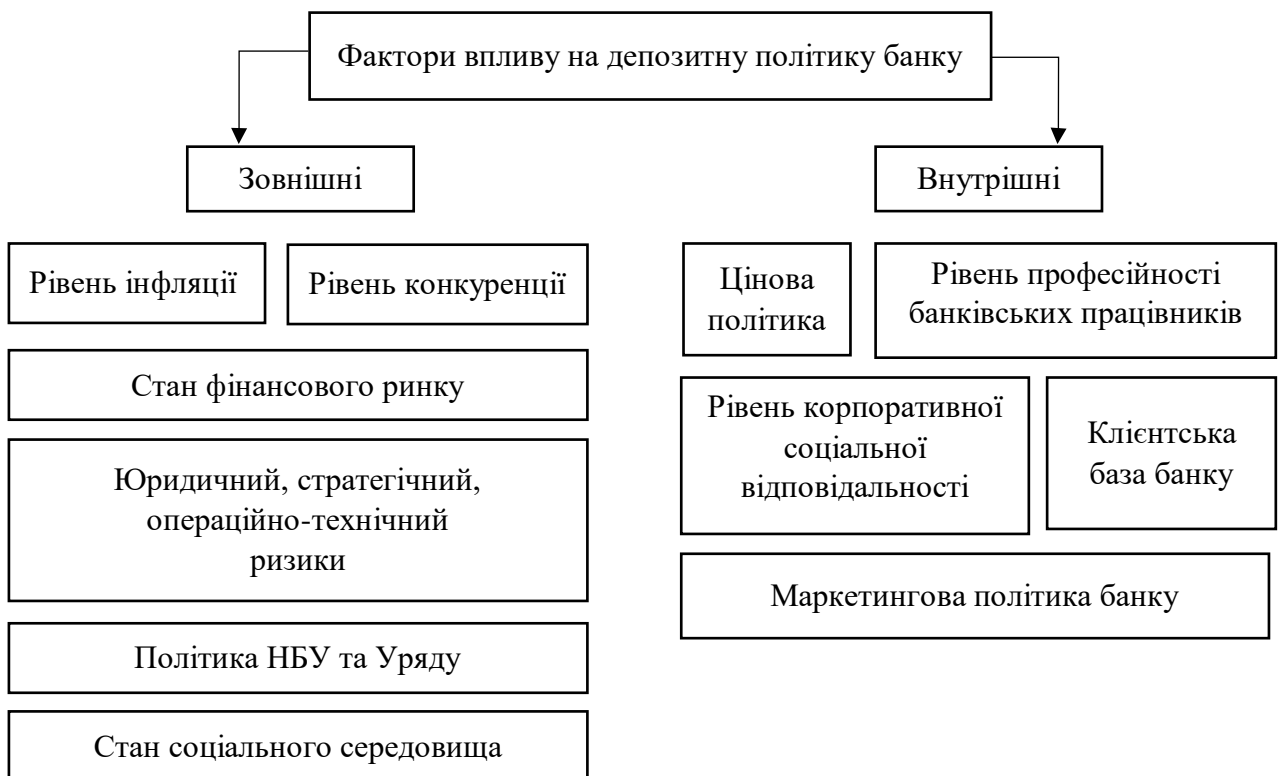

Рис. 3.2. Фактори впливу на депозитну політику банківської установи

Не менш важливим фактором є також рівень сервісу обслуговування

клієнтів. Велика увага повинна приділятися інноваційним маркетинговим методам (робота із соціальними додатковими медіа, пропозиція небанківських послуг корпоративним клієнтам тощо), що відповідає сучасним потребам споживачів депозитних послуг. Додатковою позитивною характеристикою для банку може стати його корпоративна соціальна відповідальність, яка стане свідченням стабільності та впевненості банку. Основою високого сервісу є й кадрове забезпечення, оскільки в більшості випадків саме від комунікабельності й кваліфікованості менеджерів залежить зацікавленість клієнтів в послугах даного банку [1, с. 150].

Згідно до інформації, що зазначена в консолідованому фінансовому звіті Акціонерного Товариства «Державний ощадний банк України» за рік, що закінчився 31.12.2023 року, важливим напрямом стратегічного розвитку банку в 2023 році було визначено – інклюзивність, а нова інклюзивна програма «Моя безбар'єрність» є відповіддю на поставлені виклики, які з'явилися у зв'язку зі збільшенням кількості українців, які через війну потребують спеціалізованого обслуговування. Саме тому банківські установи, в тому числі і Ощадбанк, продовжують покращувати фізичну доступність своїх відділень [14].

Важливим напрямом в клієнто-орієнтованому підході до регулювання депозитним портфелем банку є наявність у відділеннях банку спеціальних працівників, відповідальних за обслуговування людей з інвалідністю і ще однієї надзвичайно важливої для нас категорії клієнтів – ветеранів війни та членів їхніх родин, що реалізовано завдяки спеціальним програмам навчання. Після нього фахівці Ощадбанку зможуть консультувати не лише щодо банківських сервісів, а й з набагато ширшого кола питань – приміром, підкажуть, де можна отримати психологічну реабілітацію чи потрібну довідку. Ще один напрям роботи – покращення ІТ-сервісів [8].

Протягом досліджуваного періоду банк мав багато досягнень, особливо у сфері діджиталізації. Стрімкими темпами розвивається сфера інтернет-послуг та мобільний банкінг, зокрема і Ощад 24/7, кількість користувачів якого становить понад 5 млн грн, з темпом зростання в 2023 році на 1 млн грн. На даний

момент лише 10,5% транзакцій в Ощадбанку здійснюються через каси відділень банку, а решту операцій клієнти проводять через банкомати, інформаційно-платіжні термінали та модуль Ощад 24/7.

Особливої уваги заслуговує факт того, що системою дистанційного обслуговування клієнтів мікро-, малого та середнього бізнесу, який було запроваджено у 2017 році, користуються понад 120 тисяч клієнтів Ощадбанку, відповідно частка операцій, які здійснюють дані суб'єкти ММСБ з використанням паперових документів є 1,6% від сукупної кількості транзакцій у банківському сегменті.

Отже, результатами впровадження даного підходу з управління залученими депозитними ресурсами банку є підвищення ефективності діючої банківської депозитної політики. Крім того, необхідна чітка послідовність дій з приводу розробки та функціонування її, які ґрунтуються згідно принципів економічної доцільності та узгодженості тактичних та стратегічних цілей щодо управління загальними ресурсами банку.

ВИСНОВКИ

На сьогоднішній день українські банки зайняті пошуками оптимального варіанту для формування банківського ресурсу, в чому з точки зору стабільності ресурсної бази, включно із загальною його діяльністю необхідно забезпечення більшої частини строкових вкладів у структурі. Проте, в контексті економічної нестабільності в Україні – зростає рівень недовіри вкладника в плані формування строкового вкладу, хоча на думку вітчизняних експертів, що вагома частка грошових коштів перебуває «на руках» населення та становить велику частину в грошовій масі та має високий потенціал щодо розміщення на рахунках банків [3].

Як було визначено під час дослідження динаміки та аналізу проведеного в підрозділі 2.1 даної дипломної роботи, здебільшого базою для формування зобов'язань банку є кошти клієнтів, збільшення сум зобов'язань банку свідчить про зростання депозитної бази банку, тобто, незважаючи на всі кризові ситуації, банки здатні підтримувати довіру населення, проте свої депозити в банках населення розміщує здебільшого на короткі терміни.

В управлінні банківським депозитним портфелем на прикладі АТ «Ощадбанк» основними проблемами за досліджуваний період 2020 – 2023 років є неоптимальність його структури: переважання частки поточних рахунків та депозитів до запитання, а також вкладів у іноземній валюті, що безпосередньо чинить вплив на стан ліквідності балансу і зовсім не сприяє підвищенню стійкості та надійності банківської ресурсної бази [4].

Залучення коштів банком, з кожним роком відбувається все важче, оскільки населення втрачає довіру до банківських установ в зв'язку із певними обставинами. Проте варто зауважити, що вітчизняні банки, в тому числі і АТ «Ощадбанк», не зупиняються на досягнутих результатах, проаналізувавши кількість депозитів у досліджуваному банку, можна помітити що люди й надалі

звертаються з метою реалізувати власне бажання заощадити та накопичити власні кошти.

Завдяки проведеному дослідженню в дипломній роботі було забезпечено виконання наступних завдань: визначено економічну суть, значення та класифікації депозитних операцій банків, вивчені принципи та методи управління депозитним портфелем комерційного банку, проведено оцінку загальної характеристики діяльності банку, проаналізовано динаміку та структуру депозитного портфелю АТ «Ощадбанк» за 2020-2023 роки, визначено основні новітні депозитні продукти, як інструменти залучення коштів клієнтів в сучасних умовах, визначено шляхи удосконалення депозитної діяльності досліджуваного банку.

Більшу частину депозитного портфелю Акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» складають строкові депозити, а саме вагома їх частина – залишки на строкових депозитах від клієнтів, які склали більше 95%.

В 2021 році строкові депозити зменшились на 24 184 млн грн, а з 2022 по 2023 зросли на 24 355 млн грн. Така динаміка свідчила про відновлення банківського сектору після пандемії COVID-19.

Станом на 31 грудня 2023 року до суми на рахунках клієнтів включено депозити в загальній сумі 412 919 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 42 181 тис. грн.), що перебувають на утриманні банку як забезпечуючий ресурс для зобов'язань за виданими гарантіями та іншими зобов'язаннями.

Згідно даних офіційного сайту АТ «Ощадбанк» Збільшення депозитного портфеля Ощаду зумовлено зокрема появою нових вкладів «Моя перемога» та «Мій захисник». Загалом на цих депозитах клієнти розмістили 7,8 млрд грн (в еквіваленті) і 13,2 млрд грн відповідно. Найбільший приріст мали депозити в національній валюті. З початку року зростання цього портфеля становить 27,5%, або 12 млрд грн.

Повномасштабна військова агресія російської федерації проти України та її державності, що продовжується з лютого 2022 року, призвела до падіння ключових показників як української, так і світової економіки, примножуючи

існуючі втрати від наслідків пандемії COVID-19. Суттєво прискорились темпи інфляції, також спостерігається зростання числа безробітних, уповільнення, а у окремих випадках – повна зупинка виробництва у певних галузях, банкрутство фінансових установ, послаблення стійкості державних фінансів, підвищення загрози валютній стабільності. Тому для економіки України ризики, що пов'язані із затяжною війною, залишаються на високому рівні, адже навіть протягом 2022 року Україна втратила 29,1 % ВВП.

Отже, в даній дипломній роботі було визначено наступне: найважливішими загальними принципами депозитної політики банку є наукова обґрунтованість, оптимальність, ефективність використання, єдність складових, а також нероздільність зв'язку кожного з елементів політики банку, адже лише науково обґрунтована депозитна політика здатна сформуватись з урахуванням сучасних реалій життя та суб'єктивних факторів, що в найбільшій мірі здатні задовільнити цілі банку та інтереси його клієнтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аврамчук Л., Моргун А. Необхідність ефективного управління депозитним портфелем банківських установ України. *InterConf*. 2021. С. 148–156. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.7-8.04.2021.013> (дата звернення: 12.05.2024).
2. Базарний Л. В. Вартість власного капіталу в банківському секторі України. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 9 (123). С. 232–237.
3. Василенко Д. В. Банківські установи у розвитку інтеграційних процесів на інвестиційному ринку України. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2014. Вип. 26. С. 240–254.
4. Возняковська К. Банківські установи в умовах коронакризи. *Scientific practice: modern and classical research methods*. 2021. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-26.02.2021.v1.26> (дата звернення: 14.05.2024).
5. Волошин М. І. Моделювання грошових потоків та ціноутворення на банківські депозити : автореф. дис. канд. екон. наук. Київ, 2015. 20 с.
6. Горбова Х. В., Фарінович І. В. Тенденції розвитку кредитної діяльності АТ "Ощадбанк" в умовах надзвичайних (форсмажорних) обставин. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2022. Т. 32, № 5.
7. Депозитна політика банку / О. В. Глущенко та ін. *Agrosvit*. 2023. № 24. С. 42–48. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.24.42> (дата звернення: 14.05.2024).
8. Економічна правда. Ультракоткі депозити: чому банки запровадили такий інструмент, а НБУ його прикриває. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2023/03/29/698558/> (дата звернення: 13.05.2024).

9. Звіти по державних банках. *Міністерство Фінансів України*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/zviti-po-derzhavnih-bankah-fin> (дата звернення: 13.05.2024).
10. Кирста І. Г. Управління депозитним портфелем комерційного банку на прикладі ПАТ «Укрексімбанк»: thesis. 2016. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6296> (дата звернення: 13.05.2024).
11. Коваль Я. Банківські інновації як необхідність ефективного функціонування державного механізму. *Логос. мистецтво наукової думки*. 2019. № 6. С. 15–20. URL: <https://doi.org/10.36074/2617-7064.06.00.003> (дата звернення: 14.05.2024).
12. Колодяжна Т., Бакуменко Т. Економічна сутність та класифікація депозитних операцій комерційних банків. *Гроші, фінанси і кредит*. 2018. № 22.
13. Копилова О., Пічугіна Ю., Залецька І. Банківські ризики під час воєнного стану в Україні. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 3(9). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3\(9\)-39-49](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-3(9)-39-49) (дата звернення: 14.05.2024).
14. Косова Т. Д., Журавель О. А. Реформування фонду гарантування вкладів у системі управління депозитним портфелем комерційного банку: thesis. 2021. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54675> (дата звернення: 13.05.2024).
15. Кошонько О. Тенденції розвитку вітчизняного депозитного ринку в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2020. № 3.
16. Криховецька З., Кохан І. Проблеми та шляхи вдосконалення формування фінансових ресурсів банків. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-10> (дата звернення: 12.05.2024).
17. Макаренко Ю. П., Хацько В. В. Оцінка управління депозитним портфелем комерційного банку на прикладі ат "отп банк". *Журнал Інвестиції: практика та досвід науково-фахове видання України з питань економіки та державного управління*. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2021/8.pdf (дата звернення: 12.05.2024).

18. Міністерство фінансів України. *Фінансовий портал*. URL: <https://minfin.com.ua/> (дата звернення: 12.05.2024).

19. Національний банк України. Національний банк вживає подальших заходів для посилення монетарної трансмісії та стимулювання конкуренції банків за строкові кошти вкладників. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-vjivaye-podalshih-zahodiv-dlya-posilennya-monetarnoyi-transmisiyi-ta-stimulyuvannya-konkurentsiyi-bankiv-za-strokovii-koshti-vkladnikov> (дата звернення: 13.05.2024).

20. Носаль М. О. Управління депозитними ресурсами банку : thesis. 2020. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/12359> (дата звернення: 13.05.2024).

21. Ощадбанк. *Офіційний сайт АТ Ощадбанк*. URL: <https://www.oschadbank.ua/about> (дата звернення: 13.05.2024).

22. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III : станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 13.05.2024).

23. Про внесення змін до деяких законів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи : Закон України від 23.06.2009 р. № 1533-VI : станом на 7 лют. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-17#Text> (дата звернення: 13.05.2024).

24. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова Нац. банку України від 14.07.2022 р. № 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0144500-22#Text> (дата звернення: 11.05.2024).

25. Про затвердження Змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Нац. банку України від 19.04.2021 р. № 32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0032500-21#Text> (дата звернення: 13.05.2024).

26. Про затвердження Положення про ліцензування банків : Постанова Нац. банку України від 22.12.2018 р. № 149 : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0149500-18#Text> (дата звернення: 13.05.2024).

27. Про затвердження Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій : Постанова Нац. банку України від 03.12.2003 р. № 516 : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03#Text> (дата звернення: 11.05.2024).

28. Про заходи, спрямовані на сприяння капіталізації та реструктуризації банків : Закон України від 28.12.2014 р. № 78-VIII : станом на 1 січ. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-19#Text> (дата звернення: 13.05.2024).

29. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV : станом на 19 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 11.05.2024).

30. Реверчук С., Творидло О. Банківські доходи в умовах формування цифрової економіки України. *InterConf*. 2022. № 14(113). С. 121–145. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.06.2022.012> (дата звернення: 14.05.2024).

31. Худолій Ю. С. Проблеми забезпечення та напрями підвищення фінансової стійкості банків в Україні. *Економіка і регіон*. 2015. № 6 (55), груд. С. 77–81.

32. Черкашина К. Ф. Аналіз прибутковості банків в Україні та шляхи її підвищення як напрямок антикризової політики. *Інноваційна економіка*. 2016. № 1/2 (61). С. 212–217.

33. Чуб О. Банківські кризи: теоретичні та прикладні аспекти. *Вісник національного банку України*. 2010. № 3 (169). С. 22–26.

34. Шмігельська З. Банківські інновації: суть, необхідність і розвиток. *Вісник національного банку України*. 2014. № 2 (216). С. 34–41.
35. Krykhoveretska Z. M. Роль та особливості діяльності банків на ринку цінних паперів. *The actual problems of regional economy development*. 2021. Т. 1, № 17. С. 215–232. URL: <https://doi.org/10.15330/apred.1.17.215-232> (дата звернення: 14.05.2024).
36. Mulyk T. Analysis of bank deposit operations: condition, problems and improvements. *Modern economics*. 2021. Т. 28, № 1. С. 75–84. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.v28\(2021\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.v28(2021)-11) (дата звернення: 12.05.2024).
37. Panchenko O., Masliuk O., Horylenko A. Банківські ризики як об'єкт страхування в сучасних умовах. *Problems and prospects of economic and management*. 2020. № 4(24). С. 146–154. URL: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-4\(24\)-146-154](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2020-4(24)-146-154) (дата звернення: 14.05.2024).
38. Prytsiuk L. The influence of the nbu key policy rate on bank deposits during the war. *Innovation and sustainability*. 2022. С. 46–53. URL: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.46.53> (дата звернення: 12.05.2024).
39. Prytsiuk L. The influence of the nbu key policy rate on bank deposits during the war. *Innovation and sustainability*. 2022. Р. 46–53. URL: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.46.53> (date of access: 14.05.2024).
40. Volkova N., Vinhora D. Problem credit debt of ukrainian banks: current status and ways to overcome it. *Modern economics*. 2020. Vol. 23, no. 1. P. 37–43. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.v23\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.v23(2020)-06) (date of access: 14.05.2024).

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК
УКРАЇНИ

БАНКІВСЬКА ЛІЦЕНЗІЯ

№ **148** від "05" ЖОВТНЯ 20**11** р.

ВИДАНА публічному акціонерному
(повна та скорочена назва банку)
товариству

"Державний ощадний банк України"
(АТ "Ощадбанк")

УНЕСЕНОМУ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ БАНКІВ
"31" грудня 1991 р. ЗА НОМЕРОМ 4,

НА ПРАВО НАДАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ*,
ВИЗНАЧЕНИХ ЧАСТИНОЮ ТРЕТЬОЮ СТАТТІ 47
ЗАКОНУ УКРАЇНИ
"ПРО БАНКИ І БАНКІВСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ"

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ

І. В. Соркін

* Банківські послуги, які є валютними операціями, надаються на підставі генеральної ліцензії Національного банку України на здійснення валютних операцій.

00008

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

**КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(у тисячах гривень)**

	Примітки	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року (перераховано*)	1 січня 2020 року (перераховано*)
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	19 001 319	26 553 199	56 803 112
Кошти в банках		—	—	40 681
Кредити, надані клієнтам	12	74 754 086	63 226 077	65 168 344
Інвестиції	13	128 686 039	130 251 541	113 616 183
Інвестиційна нерухомість	14	633 099	633 526	809 070
Основні засоби	15	6 947 115	7 913 375	8 553 607
Нематеріальні активи	15	2 049 509	1 812 070	1 394 495
Передплата з податку на прибуток		417 175	275 237	270 256
Інші фінансові активи	16	468 886	476 602	265 409
Інші нефінансові активи	16	2 014 206	2 458 270	2 223 588
Всього активів		234 971 434	233 599 897	249 144 745
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ТА ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Зобов'язання:				
Кошти банків	17	7 608 283	5 823 982	58 040
Рахунки клієнтів	18	191 452 639	186 165 452	202 142 934
Випущені єврооблігації	19	7 908 096	11 744 616	18 303 877
Інші запозичені кошти	20	2 818 312	4 452 649	4 430 083
Забезпечення	21	829 107	634 094	526 697
Інші фінансові зобов'язання	21	534 499	512 606	562 740
Інші нефінансові зобов'язання	21	880 297	802 298	717 668
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	9	173 704	233 833	369 794
Субординований борг	22	878 960	1 276 240	2 462 640
Всього зобов'язань		213 083 897	211 645 770	229 574 473
Власний капітал:				
Акціонерний капітал	23	49 724 980	49 724 980	49 724 980
Резерв переоцінки будівель		1 564 504	1 572 968	1 817 194
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		146 089	429 062	639 249
Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		544 219	546 998	378 956
Кумулятивна сума курсових різниць		1 469	1 583	1 061
Непокритий збиток		(30 106 919)	(30 334 988)	(33 004 661)
Всього власного капіталу, що відноситься до акціонера Банку		21 874 342	21 940 603	19 556 779
Неконтрольована частка участі		13 195	13 524	13 493
Всього власного капіталу		21 887 537	21 954 127	19 570 272
Всього зобов'язань і власного капіталу		234 971 434	233 599 897	249 144 745

* Рівні суми, показані тут, не відповідають фінансовій звітності за 2020 рік і відображають здійснені перекласифікації, див. Примітку 3.

Від імені Правління:

С.В. Наумов
Голова Правління
1 серпня 2022 року

Г.С. Костенко
Головний бухгалтер
1 серпня 2022 року

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ»

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
 СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2023 РОКУ
 (у тисячах гривень)

	Примітки	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	65 850 018	28 376 712
Кредити, надані клієнтам	12	89 109 019	83 215 595
Інвестиції	13	173 447 680	143 398 851
Інвестиційна нерухомість	14	542 598	626 789
Передплата з податку на прибуток		62 772	470 943
Відстрочені активи з податку на прибуток	9	865 374	–
Основні засоби	15	10 208 797	6 521 344
Нематеріальні активи	15	2 465 154	2 106 476
Інші фінансові активи	16	746 511	1 319 773
Інші нефінансові активи	16	3 237 800	3 237 587
Всього активів		346 535 723	269 274 070
Зобов'язання та власний капітал			
Зобов'язання:			
Кошти банків	17	366 363	543 326
Рахунки клієнтів	18	302 944 010	233 940 309
Забезпечення	21	939 501	1 179 977
Інші фінансові зобов'язання	21	608 667	606 965
Інші нефінансові зобов'язання	21	1 450 879	1 289 951
Кредиторська заборгованість за податком на прибуток		2 953 486	49
Інші запозичені кошти	20	5 361 909	2 676 153
Випущені єврооблігації	19	2 935 584	6 041 534
Відстрочені зобов'язання з податку на прибуток	9	–	97 833
Субординований борг	22	250 816	716 442
Всього зобов'язань		317 811 215	247 092 539
Власний капітал:			
Акціонерний капітал	23	49 724 980	49 724 980
Резерв переоцінки будівель		1 985 382	1 473 482
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		9 730	60 894
Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		880 862	684 601
Кумулятивна сума курсових різниць		2 701	2 537
Непокритий збиток		(23 891 423)	(29 777 746)
Неконтрольована частка участі		12 276	12 783
Всього власного капіталу		28 724 508	22 181 531
Всього зобов'язань та власного капіталу		346 535 723	269 274 070

Від імені Правління:

С.В. Наумов
Голова Правління

16 квітня 2024 року

М.С. Демкович
В.о. головного бухгалтера

16 квітня 2024 року

Виконавці: Рибалка О.В., 537-47-75, Заднепровський К.Г., 537-47-84

17. КОШТИ БАНКІВ

Кошти банків представлені таким чином:

	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
Кредити, отримані від Національного банку України	7 248 487	5 499 287
Кореспондентські рахунки інших банків	359 046	324 695
Зобов'язання перед іншими банками	750	-
Всього коштів банків	7 608 283	5 823 982

Кредити, отримані від Національного банку України, були отримані в рамках генерального кредитного договору, який забезпечено державними цінними паперами (Примітка 13).

18. РАХУНКИ КЛІЄНТІВ

Рахунки клієнтів включають:

	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
Строкові депозити:		
Залишки на строкових депозитах від клієнтів	75 333 748	99 431 692
Залишки на інших депозитах від клієнтів	2 246 985	2 332 576
Рахунки до запитання:		
Залишки на поточних рахунках від клієнтів	113 665 633	82 519 867
Залишки на депозитах до запитання від клієнтів	206 273	1 881 317
Всього рахунків клієнтів	191 452 639	186 165 452

Залишки на інших депозитах від клієнтів включають залишки депозитів клієнтів, за якими сплив термін дії договору та за якими клієнти не зверталися протягом трьох або більше років.

17. КОШТИ БАНКІВ

Кошти банків представлені таким чином:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Кореспондентські рахунки інших банків	366 363	543 326
Всього коштів банків	366 363	543 326

18. РАХУНКИ КЛІЄНТІВ

Рахунки клієнтів включають:

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Строкові депозити:		
Залишки на строкових депозитах від клієнтів	99 372 104	78 928 950
Залишки на інших депозитах від клієнтів	2 563 878	2 507 162
Рахунки до запитання:		
Залишки на поточних рахунках від клієнтів	198 755 336	150 677 669
Залишки на депозитах до запитання від клієнтів	2 252 692	1 826 528
Всього рахунків клієнтів	302 944 010	233 940 309

Залишки на інших депозитах від клієнтів включають залишки депозитів клієнтів, за якими сплив термін дії договору та за якими клієнти не зверталися протягом трьох або більше років.

Станом на 31 грудня 2023 року загальний залишок по рахунках десяти найбільших клієнтів складав 37 140 902 тис. грн., що становить 12% (31 грудня 2022 року: 15 463 883 тис. грн., що становить 7%). Станом на 31 грудня 2023 року загальний залишок по рахунках одного найбільшого клієнта становив 5% від загальної суми рахунків клієнтів (31 грудня 2022 року: 1%).

	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
Аналіз за секторами економіки		
Фізичні особи	123 543 068	125 359 459
Енергетика	17 507 610	9 258 827
Нафтогазова та хімічна промисловість	8 015 114	6 765 739
Торгівля	7 546 691	7 221 800
Сільське господарство	7 484 151	7 625 900
Послуги	4 378 885	4 107 834
Будівництво та нерухомість	4 215 148	3 444 363
Медіа та зв'язок	3 368 299	3 070 056
Транспорт	2 981 456	4 873 077
Фінансові послуги	2 458 217	3 862 736
Машинобудування	1 623 620	1 579 524
Виробництво промислових та товарів народного споживання	1 132 999	1 273 724
Органи державного управління та місцевого самоврядування	1 261 491	1 363 447
Гірничодобувна та металургійна промисловість	583 837	560 623
Виробництво і переробка харчових продуктів та напоїв	362 429	849 502
Видавнича діяльність	85 311	109 445
Інші	4 904 313	4 839 396
Всього рахунків клієнтів	191 452 639	186 165 452

Станом на 31 грудня 2021 року до складу рахунків клієнтів входять депозити у сумі 554 160 тис. грн. (31 грудня 2020 року: 54 190 тис. грн.), що утримуються в якості забезпечення зобов'язань за виданими гарантіями та іншими зобов'язаннями (Примітка 24).

У 2021 року Група припинила визнання зобов'язань за рахунками клієнтів Кримського республіканського управління у сумі 22 219 тис. грн., діяльність якого було припинено у 2014 році внаслідок анексії Криму, через відсутність даних для ідентифікації клієнтів. Одночасно, Банк визнав забезпечення для покриття можливих виплат за вказаними зобов'язаннями у повному обсязі. Забезпечення створено для покриття виплат по зобов'язаннях за рахунками клієнтів Кримського республіканського управління у разі отримання всієї інформації для ідентифікації клієнта, як того вимагає чинне законодавство України (Примітка 21).

	31 грудня 2023 року	31 грудня 2022 року
Аналіз за секторами економіки		
Фізичні особи	188 852 202	168 637 281
Енергетика	15 992 561	14 628 762
Нафтогазова та хімічна промисловість	15 040 163	1 073 826
Торгівля	14 907 078	8 786 690
Сільське господарство	9 798 926	7 830 821
Послуги	8 883 024	5 481 932
Будівництво та нерухомість	6 894 704	4 047 533
Медіа та зв'язок	6 735 517	1 794 974
Транспорт	6 143 959	2 494 109
Фінансові послуги	6 024 665	2 631 779
Машинобудування	4 095 573	2 426 258
Органи державного управління та місцевого самоврядування	3 683 279	3 981 625
Виробництво промислових та товарів народного споживання	2 164 692	1 332 156
Гірничодобувна та металургійна промисловість	1 897 936	779 598
Виробництво і переробка харчових продуктів та напоїв	1 537 451	1 391 742
Видавнича діяльність	133 946	70 144
Інші	10 158 334	6 551 079
Всього рахунків клієнтів	302 944 010	233 940 309

Станом на 31 грудня 2023 року до складу рахунків клієнтів входять депозити у сумі 412 919 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 42 181 тис. грн.), що утримуються в якості забезпечення зобов'язань за виданими гарантіями та іншими зобов'язаннями (Примітка 24).

Через відсутність даних для ідентифікації клієнтів Група припинила визнання зобов'язань за рахунками клієнтів та одночасно визнала забезпечення для покриття можливих виплат за вказаними зобов'язаннями у повному обсязі. Забезпечення створено для покриття виплат по зобов'язаннях за рахунками клієнтів у разі отримання всієї інформації для ідентифікації клієнта, як того вимагає чинне законодавство України. Станом на 31 грудня 2023 року сума забезпечення під зобов'язання перед клієнтами складала 280 848 тис. грн. (31 грудня 2022 року: 271 909 тис. грн.) (Примітка 21).